

KR 38/02 Ungdommens Kirkemøte - Mandat, oppnevningsprosedyre og plassering i strukturen

---

Råd, utvalg m.m.	Møtested	Møtedato
Kirkerådet	Oslo	06.-07.09.02

Saksbehandler: Torbjørn Backer Hjorthaug

Sak nr. KR 38/02 Ungdommens Kirkemøte

Saksdokumenter:

Kirkerådets vedtak i sak 33/96 "Ungdommens kirkemøte"
Vedtak fra Ungdommens kirkemøte i sakene 08/01, 09/02 og 10/02
Forretningsorden for UKM

Ungdommens kirkemøte – mandat og funksjon. Oppnevning av nemnd for ungdomsspørsmål

Sammendrag

Både Ungdommens kirkemøte, Kirkerådet og Kirkemøtet har tidligere drøftet hvilket mandat og hvilken funksjon Ungdommens kirkemøte skal ha. Kirkemøtet 2001 ba blant annet Kirkerådet utrede "status for Ungdommens kirkemøte" og "videreutvikle Ungdommens kirkemøte og den øvrige struktur som de siste årene er etablert på ungdomssektoeren". Ungdommens kirkemøte 2002 foreslo en rekke tiltak for å styrke ungdomsarbeidet og ungdommens egen innflytelse i Den norske kirke.

Til grunn for en drøftelse av ulike spørsmål rundt organisering og representasjon, bør det ligge prinsipielle synspunkter på hvilken funksjon og hvilket mandat Ungdommens kirkemøte skal ha. Det synes likevel som om det er stor grad av tilslutning til hovedprinsippene: Ungdom – som alle andre – skal primært gis innflytelse gjennom ordinære valg og oppnevninger til

ulike møter, råd og utvalg i Den norske kirke. Samtidig er det behov for å videreutvikle Ungdommens kirkemøte, Nemnd for ungdomsspørsmål og de formelle og uformelle relasjonene mellom disse "ungdomsorganene" og den ordinære kirkelige strukturen.

Sekretariatet foreslår derfor at Kirkerådet vedtar visse tiltak for å styrke ungdomsstrukturen og ungdommens egen innflytelse i Den norske kirke.

Forslag til vedtak:

1. Kirkerådet slutter seg til de hovedsynspunktene som Ungdommens kirkemøte har lagt til grunn i sitt vedtak i UKM sak 09/02: Alle berørte parter må primært arbeide målrettet for å styrke ungdomsrepresentasjonen i de ordinære kirkelige organene. Samtidig er det behov for å videreutvikle Ungdommens kirkemøte, Nemnd for ungdomsspørsmål og relasjonene mellom disse "ungdomsorganene" og den ordinære kirkelige strukturen.
2. Ungdommens kirkemøte bør få saker som angår ungdom til uttalelse fra andre kirkelige organer og bør på eget initiativ drøfte aktuelle saker. Ungdommens kirkemøte bør ha fokus på ungdomsrelaterte saker, det vil si saker som oppleves relevante for egen situasjon og/eller som angår kirkens ungdomsarbeid. Kirkerådet vil legge til rette for at Ungdommens kirkemøte og Nemnd for ungdomsspørsmål i større grad enn i dag får mulighet til å komme med innspill til saker som skal behandles i Kirkemøtet/Kirkerådet.
3. Kirkerådet tar sikte på at Ungdommens kirkemøte skal arrangeres hvert år. Det må arbeides videre for å få ressurser til arrangementet innenfor Kirkerådets ordinære driftsbudsjett.
4. Kirkerådet vil oppfordre bispedømmeråd og organisasjoner som driver ungdomsarbeid i tilknytning til Den norske kirke om å arbeide målbevisst for å sikre gode demokratiske ordninger, åpenhet og publisitet rundt valg/oppnevning av delegater til Ungdommens kirkemøte.
5. Kirkerådet går inn for at Ungdommens kirkemøte får myndighet til å velge 4 av medlemmene i Nemnd for ungdomsspørsmål. Statuttene til Nemnd for ungdomsspørsmål vil bli endret i tråd med dette i forbindelse med den større evalueringen av nemndsstrukturen som skal foretas i 2003. Kirkerådet delegerer myndigheten til å foreta oppnevning av ny nemnd til Direktøren, dersom det blir aktuelt i en interimperiode fram til neste ordinære oppnevning i 2003. Det er en forutsetning at dette eventuelt skjer i samråd med Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd og Bispemøtet, jf. statuttene § 2-1. Direktøren bør, så langt det er råd, ta i betraktning kandidatene som er foreslått av Ungdommens kirkemøte i sak 03/02.

Kirkerådet registrerer at Ungdommens kirkemøte 2002 har kommet med nyttige innspill til evalueringen av funksjonen og rollen til Nemnd for ungdomsspørsmål som skal foretas i løpet av 2003, blant annet når det gjelder forholdet mellom Nemnda, Ungdommens kirkemøte og Kirkerådet.

Saksorientering

Innledning

Ungdommens kirkemøte (UKM) ble arrangert første gang i 1993, som et ledd i en prosess fram til Kirkemøtets behandling av saken "Ung i kirken" i 1993 (sak 11/93). Kirkemøtet ba da Kirkerådet arbeide videre med spørsmålet om og i tilfellet hvordan UKM kunne føres videre. Først i 1996 (sak 33/96) foretok Kirkerådet en bred drøftelse av UKMs funksjon, mandat, organisering mv. Kirkerådets vedtak i saken er vedlagt.

I 1999 ble Nemnd for ungdomsspørsmål (NFUNG) oppnevnt for første gang. Da hadde det i flere år eksistert et Utvalg for ungdomsspørsmål.

Både Kirkemøtet (KM), UKM og NFUNG har de siste årene ved flere anledninger drøftet hvordan en best kan sikre ung representasjon og innflytelse i Den norske kirkes valgte organer. I sak KM 7/01 ("Regelendringer – delegasjon") drøftet KM blant annet hvordan en kunne sikre en tilstrekkelig sterk ungdomsrepresentasjon på KM. Det ble vedtatt en endring i KMs forretningsorden som medfører at 4 representanter for UKM skal inviteres til å overvære KM. Videre vedtok KM blant annet følgende i denne saken:

"Kirkemøtet ber Kirkerådet utrede status for Ungdommens kirkemøte og hvordan delegatene til Ungdommens kirkemøte skal velges.

Kirkerådet bes om å utrede de endringer som trengs i kirkeloven for at Ungdommens kirkemøte skal bli representert på Kirkemøtet med ordinære delegater".

Sak KM 13/01 ("Ung i kirken") tok opp en rekke spørsmål og utfordringer knyttet til kristent ungdomsarbeid. Særlig ett av vedtakspunktene har relevans i forhold til den foreliggende saken:

"Kirkemøtet vil be bispedømmerådene ha sin oppmerksomhet rettet mot ung representasjon i det forestående bispedømmerådsvalget og legge til rette for at målet om 20% ungdomsrepresentasjon kan nås.

Kirkemøtet ber Kirkerådet videreutvikle Ungdommens kirkemøte og den øvrige struktur som de siste årene er etablert på ungdomssektoren."

UKM uttalte seg både i 1998 og i 2001 om flere sider ved møtets mandat (resolusjonen "Ung i kirken i 1998 og sak 08/01). I 2002 drøftet UKM på nytt disse spørsmålene. Møtet mente at hovedtrekkene i dagens strukturer på ungdomssektoren burde føres videre, men foreslo en rekke tiltak for å styrke ungdomsarbeidet og ungdommens egen innflytelse i Den norske kirke. Uttalelsen fra UKM 2002 (sak 09/02) følger vedlagt.

Kirkerådet er nå fra flere hold oppfordret til på nytt å drøfte den "særskilte" ungdomsstrukturen (UKM og NFUNG) i Den norske kirke. Dette reiser en rekke problemstillinger av både prinsipiell og praktisk art. Uttalelsen fra UKM i sak 09/02 kan illustrere dette.

Til grunn for en drøfting av ulike spørsmål omkring organisering og representasjon, bør det ligge prinsipielle synspunkter på hvilken funksjon og hvilket mandat UKM skal ha. Det synes som om det er stor grad av tilslutning til hovedtrekkene i dagens organisering, og dette blir ikke problematisert i særlig grad her. Enkelte hovedsynspunkter blir likevel kortfattet beskrevet, som et bakteppe for diskusjonene av de mer konkrete problemstillingene.

Det er ikke lagt opp til at denne saken skal fremmes for KM, men to av problemstillingene som reiser seg, er regulert i KMs egen forretningsorden. Det gjelder spørsmålet om hvilke rettigheter delegatene fra UKM skal ha på KM og spørsmålet om UKM skal få myndighet til å anmelde saker for KM. Disse to problemstillingene er derfor også behandlet i Kirkerådets sak 39/02 om KMs forretningsorden, som skal fremmes for KM i høst. Det blir derfor nødvendig å gjengi noen av drøftelsene/konklusjonene i KR sak 39/02 for sammenhengens skyld også her. Sekretariatet har også lagt opp til at dette saksframlegget, og Kirkerådets vedtak i saken, skal følge sak 39/02 som et vedlegg til Kirkemøtet.

Plassering i strukturen

Et viktig utgangspunkt, både ved opprettelsen av UKM og siden, har vært at en skal legge til rette for at ungdom gis reell medinnflytelse i Den norske kirke, ikke bare i saker som direkte gjelder ungdom, men i alt som angår kirken.

KM har (etter forslag fra UKM i 1993) uttrykt et ønske om at "20% av alle tillitsvalgte i kirkens rådsstruktur lokalt, regionalt og sentralt skal være under 30 år" (KM 11/93). På KM 2001 ble målet om 20% ungdomsrepresentasjon i bispedømmerådene på nytt framhevet foran bispedømmerådvalget som ble gjennomført våren 2002, men dette målet ble ikke oppfylt i valget (se

nærmere nedenfor).

Hovedprinsippet har dermed vært at ungdom skal ha innflytelse gjennom ordinære valg og oppnevninger til ulike råd, møter og utvalg i kirken. Ungdom bør være synlige og hørbare i organene der beslutningene formelt fattes. Det har hittil ikke vært et primært ønske om å bygge opp egne og alternative strukturer for ungdom eller andre "særlige grupper" i kirken. Når det samtidig har vært vurdert som ønskelig og nødvendig å etablere en "egen" struktur for ungdom (UKM og NFUNG), har dette hatt flere grunner. Dels har det vært sett som en slags "kompensasjon" i og med at det i praksis ikke har blitt valgt tilstrekkelig mange ungdommer inn i den ordinære kirkestrukturen. UKM og NFUNG har blant annet en viktig funksjon som pådriver for å oppfylle intensjonen om en sterk ungdomsrepresentasjon i de ordinære organene. Dels har en også pekt på andre mer selvstendige hensyn, blant andre følgende (jf. resolusjonen fra UKM 2002):

- Det er behov for et eget sentralt organ for ungdomssektoren – et landsdekkende forum der ungdom på sine egne premisser kan drøfte saker som angår ungdom i kirken. Organet bør drøfte saker både etter oppfordring fra andre (for eksempel som høringsorgan) og på selvstendig initiativ, og gis mulighet til å komme med innspill til andre kirkelige organer.
- UKM kan bidra til å stimulere rekrutteringen av ungdom til andre kirkelige organer. UKM er et viktig møtested der en kan utveksle erfaringer, få nyttige innspill, inspirasjon og praktisk erfaring med behandling av kirkelige saker.
- Delegatene til UKM har ofte et annet grunnlag for drøfting av ungdomssaker enn ungdomsrepresentantene i den ordinære strukturen – et tydeligere "ungdomsmandat" for sitt arbeid. De er ofte yngre (under 18 år) og oftere engasjert i praktisk ungdomsarbeid i kirken. Ikke minst er det viktig at organisasjonene som driver ungdomsarbeid knyttet til Den norske kirke, deltar direkte på UKM. UKM er derfor et viktig supplement til ungdomsrepresentantene i den ordinære strukturen. Kontakt om kommunikasjon mellom UKM og ungdomsrepresentanter i for eksempel bispedømmeråd vil være til gjensidig utvikling og nytte.

En har dermed søkt å finne en balanse mellom primærrepresentasjon i de ordinære strukturene og "supplerende" ordninger begrunnet i særhensyn. Etter hvert har en også etablert mer tydelige tverrstrukturer mellom "ungdomsstrukturen" og den ordinære strukturen. Som nevnt, vedtok KM 2002 direkte representasjon fra UKM til KM. En har også lagt til rette for at kommunikasjon og kontakt mellom ungdomsrepresentanter i bispedømmeråd/KM/Kirkeråd og nemnda/UKM, blant annet har flere av ungdomsrepresentantene i bispedømmeråd/KM deltatt på UKM.

Det synes å være stor oppslutning om disse hovedsynspunktene, og det er

grunn til å holde fast på det prinsipielle standpunktet om at ungdom – som alle andre – primært skal gis innflytelse gjennom ordinære valg og oppnevninger til ulike møter, råd og utvalg i kirkestrukturen. Dette standpunktet ligger også til grunn for resolusjonen fra UKM 2002.

Selv om en holder fast på det prinsipielle standpunktet, er det mulig å ha ulike meninger om hvordan den supplerende ungdomsstrukturen skal utformes mer konkret. UKM 2002 har fremmet noen konkrete forslag som samlet vil innebære at den "egne" ungdomsstrukturen vil bli styrket. Denne styrkingen vil i tilfellet skje ved at mandatet til UKM/nemnda vil bli noe utvidet og at det etableres mer tydelige tverrstrukturer mellom "ungdomsorganene" og den ordinære strukturen.

I det følgende drøftes noen mer konkrete problemstillinger i tilknytning til forslag som UKM 2002 har fremmet.

Mandatet for UKM

UKM er i dag et sentralt organ for Den norske kirke på ungdomssektoren. Møtet er et rådgivende organ, og vedtakene har derfor i all hovedsak karakter av uttalelser. Andre kirkelige organer sender saker til UKM til uttalelse, og møtet drøfter også saker på eget initiativ.

Et spørsmål som har vært diskutert, er hvilke saker UKM bør ta opp til drøfting. Dette har nær sammenheng med hvilken plass UKM skal ha i den kirkelige strukturen. Dersom en legger stor vekt på at UKM generelt skal bidra til å styrke "ungdommens stemme" i Den norske kirke, som en slags kompensasjon for manglende representasjon i andre organer, vil det være naturlig at UKM har et bredt mandat og engasjerer seg i mange typer saker. En kan også velge å se UKM mer som et "spesialorgan" for ungdomssektoren, som bør ha tydeligere fokus på ungdomsarbeidet i og tilknytning til Den norske kirke.

Det synes å være stor grad av enighet om at UKM i første rekke må ha fokus på ungdomsrelaterte spørsmål i Den norske kirke selv om det naturligvis er vanskelig å presist definere hva slags saker som særlig angår ungdom. En slik tilnærming har også UKM i sin uttalelse i sak 09/02 (se særlig punkt 2 i uttalelsen), men UKM legger samtidig stor vekt på at UKM (og NFUNG) bør ha en viktig funksjon som et supplerende og støttende organ i forhold til den øvrige kirkestrukturen – UKM skal sørge for at ungdommens stemme blir hørt. Dette skal skje både gjennom uttalelser fra UKM selv og ved at det blir etablert sterkere bånd til andre kirkelige organer. Dersom en legger til grunn at UKM bør ha fokus på ungdomsrelaterte saker, blir det igjen et spørsmål om saksområdet skal være alt som gjelder ungdom generelt, eller om en skal fokusere "ungdomsarbeidet", slik at UKM mer tydelig blir et slags

spesialorgan for det kristne ungdomsarbeidet i menigheter og organisasjoner.

Diskusjonen ovenfor kan oppsummeres ved to alternative modeller for å tydeliggjøre noen forskjeller:

- Ungdommens kirkemøte er et nasjonalt ungdomsting, med en i første rekke rådgivende funksjon overfor andre organer kirken. Møtet kan på oppfordring fra andre eller på eget initiativ uttale seg i saker. Fokus bør være på ungdomssaker, men møtet bør drøfte saker som oppleves relevante for egen situasjon og/eller som angår ungdomsarbeid i kirken. Hovedfunksjonen til møtet er å sikre at ungdommens stemme blir hørt, blant annet som en kompensasjon og støtte i forhold til den ordinære strukturen.
- Ungdommens kirkemøte er et spesialorgan for ungdomssektoen i Den norske kirke. Ungdomssektoen er så spesiell at det er behov for et eget landsdekkende forum (ved siden av NFUNG). I en slik modell kan en for eksempel tenke seg at Ungdommens kirkemøte i større grad enn i dag formaliseres som et forberedende organ for Kirkemøtet, jf. kirkeloven § 24. I dag er for eksempel Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd en form for spesialorganer under Kirkemøtet. En kan videre tenke seg at møtet kan få mer formaliserte oppgaver, for eksempel *rett* til å uttale seg i visse saker.

Forskjellene mellom de to modellene trenger ikke være så tydelige som de er beskrevet her – det vil være en glidende overgang mellom dem i praksis.

Det er grunnlag for å si at det første alternativet best beskriver hvordan en har tenkt om Ungdommens kirkemøte så langt (jf. Kirkerådets vedtak i 1996), og er mest i tråd med hvordan møtet har fungert i praksis.

Sekretariatet foreslår ikke at Kirkerådet gjør forsøk på å definere et presist mandat for Ungdommens kirkemøte nå (se likevel punkt 2 i forslaget til vedtak), men at en hovedsakelig fører Ungdommens kirkemøte videre etter den malen en har utviklet med bakgrunn i Kirkerådets vedtak i 1996. Dette vil bety at en bygger på modellen som er beskrevet i det første alternativet ovenfor.

UKM bør i samarbeid med NFUNG og sekretariatet for de sentralkirkelige rådene gjennom det praktiske arbeidet finne fram til fornuftige avgrensinger av sakfeltet for UKM. For UKM selv vil det sannsynligvis være avgjørende at sakene som drøftes oppleves relevante for egen situasjon og/eller at de engasjerer delegatene. Dette bør også være retningsgivende for kirkelige instanser som kan anmelde saker for UKM.

UKM 2002 ba spesielt om at NFUNG skulle arbeide for at "UKM i større grad enn i dag kan gis mulighet til å diskutere og utarbeide strategier/satsingsområder for ungdomsarbeidet i Den norske kirke".

Både Kirkemøtet, Bispemøtet, Kirkerådet og NFUNG bør være bevisste på at det blir lagt til rette for at UKM kan få uttale seg om saker som særlig angår ungdom og/eller særlig engasjerer ungdom. UKM har vist at de kan bidra med nyttige og konstruktive synspunkter og forslag i saker som er til behandling i Den norske kirke. Møtet har dessuten tatt viktige initiativ på selvstendig grunnlag. Erfaringene med delegatene fra UKM på Kirkemøtet 2001 var også svært gode. Derfor mener sekretariatet at Kirkerådet i et vedtak bør signalisere at en ønsker innspill fra UKM og NFUNG og forplikte seg til å arbeide for at ungdomsorganene i større grad enn i dag får mulighet til å komme med innspill til saker som skal behandles i Kirkemøtet/Kirkerådet. Et viktig skritt i så måte vil være at UKM blir arrangert hvert år, og på et tidspunkt som gjør det praktisk mulig at UKM kan uttale seg om saker som skal opp på Kirkemøtet.

Bør UKM få myndighet til å anmelde saker for behandling av KM?

UKM 2002 har foreslått at UKM skal få myndighet til å anmelde alle typer saker for KM. Dette måtte i tilfellet skje ved at forretningsordenen for KM ble endret ved vedtak på Kirkemøtet. KMs forretningsorden § 2-1 regulerer i dag hvem som har myndighet til å anmelde saker for behandling av KM: Regjeringen, Departementet, Kirkerådet, bispedømmerådene, medlemmer av Kirkemøtet og Bispemøtet. Andre som ønsker å anmelde saker til behandling, må gjøre det gjennom en av de nevnte instansene.

UKM består blant annet av medlemmer i bispedømmerådene og i Kirkerådet som er under 30 år. Dersom UKM ønsker å anmelde en sak for behandling i KM, kan møtet derfor gjøre det gjennom en av sine egne delegater. Det burde derfor ikke være nødvendig å legge UKM til på den formelle listen i forretningsordenen § 2-1. Teoretisk kan en tenke seg at det verken i bispedømmerådene eller i Kirkerådet er representanter som er under 30 år. Da vil UKM kunne anmelde saker gjennom en av de andre instansene som er listet opp, for eksempel Kirkerådet. På den andre siden, kan nok noen mene at det vil være viktig at UKM *som organ* kan anmelde en sak. Dette vil gi saken en større tyngde og oppmerksomhet.

Det vil også ha betydning for dette spørsmålet hvilket mandat en ønsker at UKM skal ha i forhold til den ordinære rådsstrukturen i kirken. Hvis en i første rekke ser UKM som et spesialorgan for ungdomssektoen og legger mindre vekt på andre sider ved UKMs mandat, vil det være et argument for å gi UKM myndighet til å anmelde saker for KM. Da kan det kanskje også være naturlig å avgrense myndigheten til å gjelde "saker som særlig angår ungdom i Den norske kirke", men det vil være vanskelig å foreta grensedragningen i praksis. Vurderingen av dette spørsmålet henger blant annet også sammen med om UKM blir et fast, årlig møte og hvilken demokratisk basis møtet har

og får i framtiden.

Dette spørsmålet er også drøftet i saken om Kirkemøtets forretningsorden (KR 39/02), som skal opp på Kirkemøtet i høst, og sekretariatet har der foreslått at Kirkerådet ikke går inn for at UKM som organ får myndighet til å anmelde saker for KM. I praksis vil møtet kunne gjøre det gjennom egne medlemmer og eventuelt gjennom andre instanser. Dette vil være mest i tråd med hovedsynspunktet om at ungdom primært skal ha innflytelse gjennom ordinære valg og oppnevninger til ulike råd, møter og utvalg i kirken. Ungdommens kirkemøte bør først og fremst være et rådgivende organ med en supplerende funksjon i forhold til den ordinære kirkelige strukturen (jf. ovenfor under punktet om mandat).

Etter sekretariatets oppfatning er det også mer generelt grunn til å være tilbakeholden med å gi andre enn medlemmer av møtet formell rett til å anmelde saker for Kirkemøtet (se også argumentasjonen nedenfor i punktet om representasjon fra UKM til KM).

Organisering og hyppighet

UKM 2002 ble avholdt 20.-23. juni i Oslo med ca. 35 delegater. En lokalkomite knyttet til Oslo bispedømme sto for store deler av selve arrangementet, men medlemmene i NFUNG og representanter fra sekretariatet i Kirkerådet deltok også under planleggingen og gjennomføringen av møtet.

UKM 2002 gikk inn for at NFUNG i framtiden bør ha et hovedansvar for å arrangere UKM, men nemnda bør delegerer ansvar for den praktiske gjennomføringen til andre. Dette setter krav til nødvendig samordning av arbeidet med forberedelse og gjennomføring av møtet. UKM 2002 uttrykte også ønske om at UKM kan bli arrangert på ulike steder fra år til år.

Kirkerådet vedtok i 1996 at en skulle ta sikte på å arrangere UKM hvert andre år. UKM har deretter vært arrangert i 1996, 1998, 2001 og 2002. I 2000 ble det arrangert en konferanse kalt "Ung i kirken", som langt på vei tilsvarte et UKM. I praksis har det altså vært årlige UKM siden 2000.

UKM 2002 vedtok at UKM bør arrangeres hvert år og oppfordret Kirkerådet til å treffe vedtak om dette.

På Kirkemøtet 2001 uttalte også komite D i sine merknader i sak 7/01 at det er "ønskelig at Ungdommens kirkemøte arrangeres hvert år i forkant av Kirkemøtet" (se protokollen fra Kirkemøtet s. 45).

En hensiktsmessig organisasjonsform er en forutsetning for at UKM skal kunne arrangeres hvert år. Belastningen på NFUNG og sekretariatet i

Kirkerådet, i første rekke saksbehandleren med ansvar for ungdomsspørsmål, er stor. Et godt samarbeid og en god samordning med den lokale organisasjonskomiteen er avgjørende.

Kirkerådet har det formelle ansvaret for å arrangere UKM. I dag bestemmer forretningsordenen for UKM at NFUNG har ansvar for å arrangere UKM, jf. § 1-1. Det er ikke helt uproblematisk at NFUNG skal stå som arrangør av UKM og forberede sakene for UKM. Dette spørsmålet henger sammen med det større spørsmålet om funksjonen til NFUNG og forholdet mellom sekretariat, nemnd og det valgte Kirkerådet, og spørsmålet bør vurderes i tilknytning til den forestående evalueringen av nemndsstrukturen (se nedenfor). Forretningsordenen for UKM bør gjennomgås for å se om det er hensiktsmessig at Kirkerådet vedtar i alle fall deler av den, for eksempel som endringer i statuttene for NFUNG. UKM bør likevel fortsatt ha mulighet til å vedta nærmere regler om formene for sin egen virksomhet.

Et viktig spørsmål i forbindelse med en eventuell etablering av UKM som et årlig møte, er hvordan møtet skal finansieres i framtiden. Til nå har møtet hovedsakelig vært finansiert over OVF (tidligere Særfond II). Sendeenhetene har stått for delegatenes reiseutgifter. De totale omkostningene for et UKM (eksklusive reiseutgifter for delegatene) har de siste årene vært ca. 120 000 kr.

Det er vanskelig å se at det er rom for midlene til UKM på det ordinære driftsbudsjettet, og et prinsippvedtak om å ta sikte på å arrangere UKM hvert år vil legge sterke føringer på Kirkerådets egen disponering av OVF-midler. Det vil likevel være nødvendig å sette av midler til UKM ved den konkrete behandlingen av budsjettet i Kirkerådet hvert år.

En bør arbeide for at utgiftene til UKM kan komme inn på Kirkerådets ordinære driftsbudsjett, men dette vil være avhengig av større rammebevilgninger fra Stortinget. Det er ikke tatt høyde for midler til UKM i forbindelse med arbeidet i forhold til statsbudsjettet 2003 så langt.

I lys av de positive erfaringene en har hatt med å arrangere UKM gjennom flere år, foreslår sekretariatet at Kirkerådet fører videre praksisen fra de senere årene og vedtar at en tar sikte på å arrangere UKM hvert år. Dette er også i tråd med signaler fra Kirkemøtet (jf. ovenfor).

Sammensetning og prosedyrer for valg/oppnevning til UKM

UKM består av to utsendinger fra hvert av Den norske kirkes bispedømmer, utsendinger fra organisasjoner som driver ungdomsarbeid tilknyttet Den norske kirke og medlemmer av bispedømmerådene og Kirkerådet som er under 30 år. I 2002 sendte 9 organisasjoner en delegat hver til UKM.

Antall delegater har betydning både for i hvilken grad UKM oppleves å være representativt og for hvilke økonomiske rammer det vil kreve, jf. ovenfor. Erfaringene med sammensetningen av og størrelsen på UKM synes så langt å ha vært gode.

Det har likevel vært diskutert hvordan en kan sikre at UKM har et solid og demokratisk ordningsmessig grunnlag. Oppnevning av delegater til UKM må skje gjennom en ryddig og demokratisk prosess. Det er en fordel med størst mulig åpenhet og publisitet rundt rekrutteringen. Også forberedelsen og gjennomføringen av møtet må på skje på en hensiktsmessig og god måte. Disse spørsmålene blir ikke minst viktige dersom møtets mandat skal utvides, for eksempel ved at utsendingene til KM får større rettigheter eller at UKM får myndighet til å velge medlemmer til NFUNG.

I dag skjer utvelgelsen av delegater på litt ulike måter i de ulike sendeenhetene, men det har vært arbeidet med å sikre at UKM blir representativt for det ungdomsarbeidet som skjer i og i tilknytning til Den norske kirke i de enkelte menighetene.

UKM 2002 understreket at det er svært viktig at bispedømmene og organisasjonene arbeider målbevisst for å finne gode ordninger for utvelgelse av delegater til UKM. Det ble framhevet at det er ønskelig at det blir arrangert ungdomsting i alle bispedømmer. Disse ungdomstingene bør, på et solid demokratisk grunnlag, få myndighet til å velge representanter til UKM. I bispedømmer der det ikke blir arrangert ungdomsting, bør alle menighetsrådene (i samarbeid med ungdomsutvalg eller lignende i soknene) få mulighet til å nominere kandidater til bispedømmerådet, som kan velge delegater til UKM. Lignende prosesser bør en også legge opp til i organisasjonene.

Det er neppe verken ønskelig eller mulig for Kirkerådet å pålegge bispedømmerådene eller organisasjonene å følge bestemte prosedyrer ved utvelgelse av delegater til UKM. Likevel er det mulig å understreke viktigheten av disse spørsmålene og å oppfordre sendeenhetene til å arbeide målbevisst for å bidra til at UKM blir et representativt organ for ungdom i Den norske kirke.

UKM har vurdert det som svært viktig at organisasjonene som driver kristent ungdomsarbeid er representert på møtet. På UKM 2002 deltok det representanter fra 9 slike organisasjoner. Kriteriet for å bli invitert til å sende en representant til møtet er at organisasjonen "driver ungdomsarbeid i tilknytning til Den norske kirke", jf. forretningsordenen for UKM § 1-2. NFUNG avgjør konkret hvilke organisasjoner som skal inviteres det enkelte år. Denne ordningen har fungert godt og bør videreføres.

I dag skjer det oppnevning av nye representanter for hvert UKM, men med mulighet for gjenoppnevning. UKM 2002 gikk inn for at dette føres videre,

slik at delegatene velges for ett møte også dersom UKM blir årvisst.

Representasjon fra UKM til KM

Som nevnt ovenfor, vedtok KM i 2001 at 4 representanter for UKM skal inviteres til å overvære Kirkemøtet, herunder komitemøtene. Delegatene har, slik ordningen er nå, ikke forslags-/stemmerett, men møtet kan innvilge talerett etter forslag fra dirigentskapet, jf. den generelle bestemmelsen i KMs forretningsorden § 3-3 sjette ledd. Ordningen ble iverksatt allerede på Kirkemøtet 2001 med gode erfaringer.

På KM 2001 ble det diskutert om representantene fra UKM burde få status som ordinære delegater, og KM ba Kirkerådet utrede hvilke endringer som kreves i kirkeloven for at dette skal kunne skje, jf. ovenfor.

UKM 2002 vedtok at de 4 delegatene bør få status som ordinære medlemmer av Kirkemøtet med fulle rettigheter, dvs. tale-, forslags- og stemmerett i plenum og i komiteene. UKM har foreslått at de samme 4 medlemmene som er valgt av UKM til medlemmer i NFUNG, skal møte som delegater på KM.

Dersom det er aktuelt å utvide rettighetene til delegatene fra UKM, må bestemmelsen i KMs forretningsorden endres ved vedtak i KM. Dette spørsmålet er derfor behandlet i saken om Kirkemøtets forretningsorden (KR sak 39/02). Sekretariatet foreslår der etter en drøftelse av de ulike alternativene at representantene fra UKM får generell talerett, men ikke forslags- og stemmerett.

Forholdet mellom UKM, NFUNG og Kirkerådet

NFUNG er et rådgivende organ for Kirkerådet. Nemnda skal ifølge statuttene arbeid med saker som gjelder ungdoms situasjon i kirke og samfunn, både nasjonalt og internasjonalt. Den skal bistå sekretariatet ved forberedelse og gjennomføring av oppgaver og saker som KM, UKM eller Kirkerådet gjør vedtak om, og den kan også på eget initiativ ta opp aktuelle saker innen sitt område og fremme saker for Kirkerådet. Som nevnt foran, har nemnda et særlig ansvar for å arrangere UKM.

NFUNG har i dag 10 medlemmer. 9 medlemmer med 3 varamedlemmer oppnevnes av Kirkerådet, hvorav 2 og ett medlem etter forslag fra henholdsvis Mellomkirkelig og Samisk kirkeråd. En biskop (med varamedlem), utpekt av Bispemøtet, skal være medlem av nemnda. Ved oppnevning skal et flertall av medlemmene i nemnda være under 30 år. Kirkerådet utpeker leder for nemnda, mens nestleder velges internt. Det har vært lagt til grunn at funksjonsperioden i nemnda, på samme måte som i de andre nemndene under

Kirkerådet, er 4 år.

Kirkerådet vedtok i sak 21/02 å be medlemmene i NFUNG (oppnevnt i februar 1999) om å forlenge sin funksjonsperiode med ett år, dvs. fram til utgangen av 2003. Signalene så langt tyder på at medlemmene i NFUNG ikke er villig til å sitte ett år til.

Samtidig ba Kirkerådet om at det til høstmøtet i 2003 foreligger en evaluering av nemndsstrukturen, forslag om reviderte nemndmandater og forslag til kandidater for oppnevning til nemndene.

UKM 2002 har foreslått visse endringer i reglene for oppnevning av NFUNG. Møtet går inn for at UKM får myndighet til å velge 4 av de 10 medlemmene av nemnda. De andre medlemmene skal velges som i dag. UKM foreslår dessuten at nemnda selv skal kunne velge sin leder.

UKM pekte på at dette vil legge til rette for at UKM i større grad enn i dag kan påvirke arbeidet med ungdomsspørsmål i nemnda, og dermed i Kirkerådet. Samtidig kan Kirkerådet fortsatt oppnevne representanter til nemnda på grunnlag av særlig kompetanse om og interesse for ungdomsarbeid, slik at nemnda fortsatt kan være en solid fagnemnd for Kirkerådet. UKM har ikke villet løsrive nemnda fra Kirkerådet og den øvrige strukturen, slik at nemnda blir et utøvende organ for UKM, men UKM har villet styrke UKMs innflytelse på nemndas arbeid. De 4 medlemmene i nemnda som er valgt av UKM, vil primært ha sitt mandat fra UKM.

UKM foreslo også at oppnevningsperioden blir redusert til 2 år, men med overlappende perioder slik at 2 medlemmer velges hvert år på UKM. Ordningen med overlapping forutsetter altså at UKM blir arrangert hvert år.

Dessuten vedtok UKM 2002 å oversende en prioritert liste med aktuelle kandidater til Kirkerådets oppnevning av nye medlemmer i nemnda ved årsskiftet 2002/2003 (UKM sak 03/02).

Et første spørsmål som reiser seg, er om det er hensiktsmessig å treffe vedtak om endringer i reglene for oppnevning av NFUNG nå, når det er vedtatt at hele nemndsstrukturen skal evalueres høsten 2003. Den større evalueringen er også forutsatt å skulle omfatte andre spørsmål enn oppnevning, blant annet forholdet mellom konsulent og nemnd, nemndenes selvstendighet i forhold til rådene, størrelsen på nemndene og arbeidsområdene deres. Dette er problemstillinger som også er aktuelle i forhold til NFUNG, og som UKM 2002 er inne på i sitt vedtak i sak 09/02.

Tidligere har det vært et førende prinsipp å tenke mest mulig likt om nemndene, men det kan være grunnlag for å differensiere mellom dem i større grad enn det en har gjort til nå i og med at nemndenes funksjon og virkeområde varierer mye. Dette gjør at en ikke nødvendigvis behøver å

utsette eventuelle endringer i statuttene for NFUNG til 2003. En kunne også vedta endringer i reglene for oppnevning nå, for så å vurdere andre endringer på et senere tidspunkt.

Sekretariatet foreslår at en støtter forslaget fra UKM. Reglene i statuttene om oppnevning bør derfor endres slik at UKM får myndighet til å velge 4 av medlemmene i NFUNG. Valgperioden bør være 2 år og overlappende. Det synes likevel mest hensiktsmessig å utsette det formelle vedtaket om endringer i statuttene til den større gjennomgangen i 2003. Da kan en også vurdere eventuelle andre endringer i statuttene.

Det er p.t. litt uklart hvordan en skal sikre at en har en funksjonsdyktig nemnd i 2003 dersom de sittende medlemmene ikke er villige til å forlenge sin funksjonsperiode. Det er Kirkerådet som har myndighet til å vedta endringer i statuttene for NFUNG, jf. statuttene § 6-2. Sekretariatet foreslår derfor at direktøren får delegert myndighet til å oppnevne en nemnd i en overgangsperiode dersom det blir nødvendig. Dette må skje i samråd med Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd og Bispemøtet. Direktøren bør så langt det er råd, ta i betraktning forslagene på kandidater som er fremmet av UKM 2002.

UKM 2002 foreslo også at NFUNG bør få mulighet til selv å velge sin leder. I dag er det Kirkerådet som velger leder av nemnda. Dette spørsmålet bør også vurderes i forbindelse med den større evalueringen av nemndsstrukturen.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Det er i første rekke forslaget om at en skal ta sikte på å arrangere UKM hvert år som vil ha økonomiske og administrative konsekvenser. Som nevnt ovenfor, har en i praksis de tre siste årene arrangert UKM. Vedtaket vil derfor ikke medføre nye administrative og økonomiske konsekvenser i forhold til årene 2001 og 2002.

Vedtaket vil legge tydelige føringer for at UKM hvert år vil belaste Kirkerådets egen disponering av OVF-midler med ca. 120 000 kr årlig. Slik dette vedtakspunktet er foreslått utformet, vil det likevel være nødvendig å stille midlene til rådighet gjennom budsjettvedtakene i Kirkerådet hvert år.

I tillegg til de direkte utgiftene i tilknytning til selve arrangementet, vil planleggingen og gjennomføringen av UKM binde opp deler av arbeidskraften i sekretariatet, og det vil medføre behov for arbeid i NFUNG. Det er vanskelig å tallfeste dette.

Særlig om målet om 20% ung representasjon i kirkelige råd og utvalg og bispedømmerrådsvalget 2002

UKM 2002 påpekte (sak 10/02) at valgreglene ble brutt i 4 bispedømmer ved bispedømmerådsvalget 2002. I disse bispedømmene ble det ikke nominert minst 2 leke kandidater som var under 30 år, jf. valgreglene § 2-3. UKM 2002 ba på denne bakgrunnen Kirkerådet om å ta reglene om valg av bispedømmeråd opp til vurdering. Disse valgreglene må også ses i sammenheng med reglene for valg til andre kirkelige organer. Dessuten ba UKM om at Kirkemøtet gjør vedtak om at *detskal* være representanter under 30 år i alle kirkelige råd og utvalg og at målet er 20% representasjon.

Det vil være naturlig at disse spørsmålene tas opp til vurdering i forbindelse med den evalueringen av bispedømmerådsvalget og menighetsrådsvalget som Kirkerådet har igangsatt. Det ble sendt ut et brev til bispedømmerådene 13. juni 2002 med spørsmål om å gi tilbakemelding om erfaringene med gjennomføringen av valget i vår innen 15. oktober 2002. Eventuelle forslag til endringer i reglene, blant annet spørsmålet om det skal kreves ung representasjon i alle kirkelige råd og utvalg, vil måtte legges fram for Kirkemøtet på et senere tidspunkt, men før neste bispedømmerådsvalg i 2006. På samme måte vil det være naturlig å ta disse spørsmålene opp til vurdering i tilknytning til evaluering og eventuelle endringer av reglene for valg til andre kirkelige organer.